Zü’n-Nûn el-Mısrî: Mücevherden Hakikate

Tezkiretü’l-Evliya’dan Altıncı Kıssa

Feridüddin Attar'ın kaleminden bir uyanış hikayesi.

NotebookLM

Ariflerin Başı Olmadan Önce: Hasan-ı Lülüi

Kimdi? Asıl adı Sevban veya Feyz oğlu Hasan. Mısır halkının ileri gelenlerinden, “Hasan-ı Lülüi” (Cevahirci Hasan) namıyla maruf bir tüccar.

Durumu: Dünya nimetlerine sahip, taşın ve altının kıymetini bilen, zengin bir mücevheratçı.

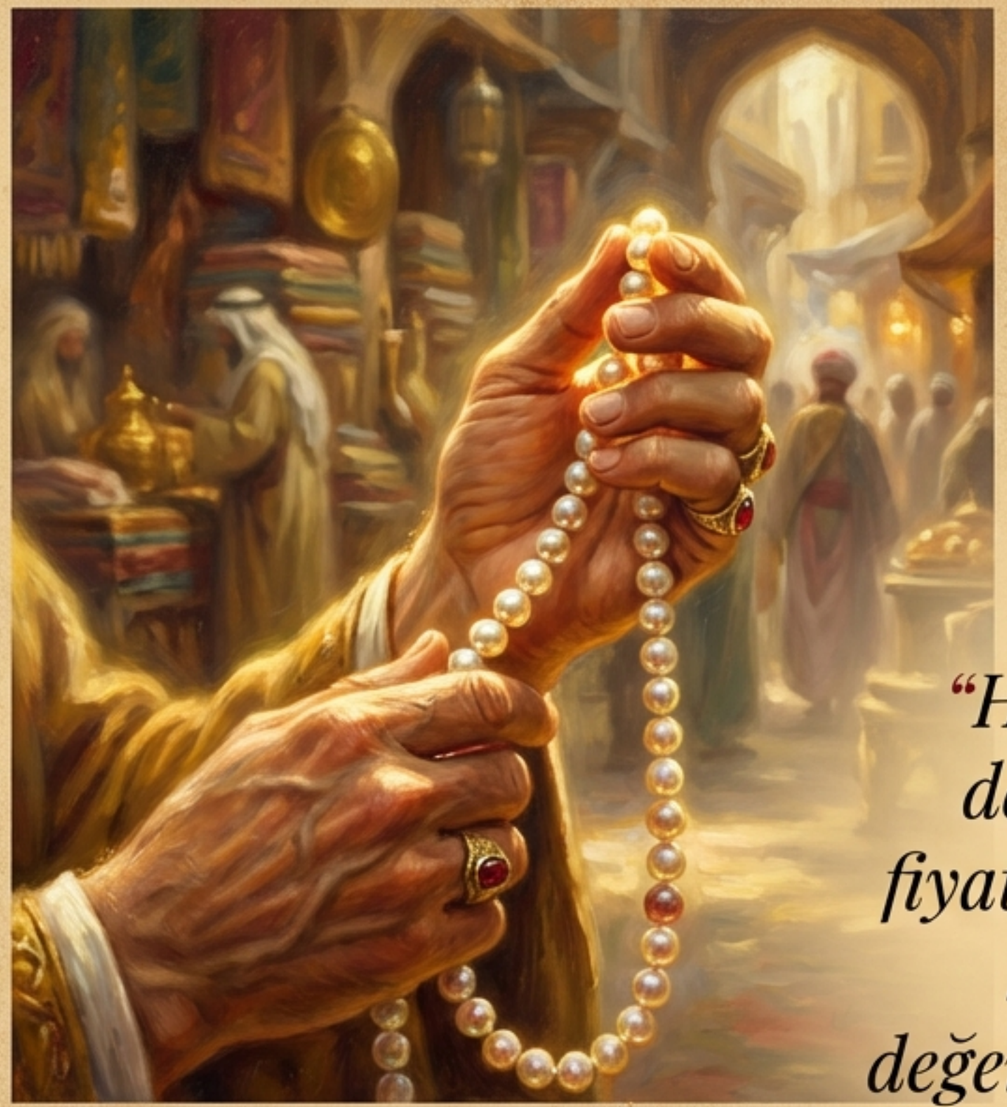

*“Henüz Zü'n-Nûn değildi. Her şeyin fiyatını biliyor, ama henüz **‘hiçliğin’** değerini bilmiyordu.”*

NotebookLM

Rum Diyarında Gizemli Bir Çadır

Ticaret için çıktığı yolda, ıssız bir sahrada akıl almaz bir manzarayla karşılaştı.

- İpleri ibrişimden (saf ipek).
- Kazıkları som altından.
- Uçsuz bucaksız çölün ortasında, saltanatın zirvesinde bir otağ.

“Vezir’e sordum: “Bu sahrada bu ihtişamın sebebi nedir?”

NotebookLM

Gücün ve Aklın Çaresizliği

Ordu: Muazzam bir askeri birlik çadırı tavaf etti. Kılıçları ve güçleri içerideki "düşmana" sökmedi.

Filozoflar: 400 alim ve hekim çadırın etrafını dolaştı. İlimleri ve tıp kitapları içerideki "derde" deva olamadı.

Bir orduyu durduran, 400 hekimi aciz bırakan şey nedir?

NotebookLM

Servetin ve Saltanatın Hükümsüzlüğü

Güzellik ve Mal: 400 ay yüzlü cariye, ellerinde altın ve mücevher dolu tepsilerle geldi. Güzellikleri ve sundukları servet kabul görmedi.

İktidar: En sonunda Kayser (Kral) ve Veziri içeri girdi. Dışarıya gözyaşları içinde çıktılar.

NotebookLM

Hakikatin Sesi: “Yaratılanın Gücü Yetmez”

Çadırın içinde Kral’ın çok sevdiği oğlu can çekişmektedir.
Hiçbir dünya gücü ecele engel olamamıştır.

Ey oğul! Eğer askerle, felsefeyle, malla veya güzellikle seni kurtarmak mümkün olsaydı hepsini feda ederdim.

“Lakin bu hal, yanında sızlanmak fayda vermeyen ve şefaat dinlemeyen bir Zat’tandır.”

NotebookLM

Uyanış ve Vazgeçiş

Hasan anladı ki, Yaratıcı'nın hükmü karşısında Kayser bile bir hiçtir. O halde bir tüccarın ne hükmü olabilir?

- Bütün mücevherlerini fakirlere dağıttı.
- Kefen giyip (dervişlik hırkası) yola düştü.
- İsmi artık Zü'n-Nûn (Balık Sahibi/Hikmet Sahibi) oldu.

NotebookLM

Nefs ile Cenk: Sikbaç Hikayesi

İmtihan: Nefsi 10 yıl boyunca ekşi bir aş olan ‘Sikbaç’ istedi.

Anlaşma: Bir Bayram gecesi, nefsine ‘Bu gece ibadet edersen yarın sana o aşı vereceğim’ dedi.

Sonuç: Ertesi gün aşı önüne koydu, fakat yemedi.

“Nefsim bayram sevinciyle o kadar coştu ki, arzusuna bu kadar hevesle koşan bir nefsin isteğini yerine getirmem.”

NotebookLM

İrfan İncileri

Makam Üzerine

Lato
Her kim nefsi ile bir mertebeye ulaşırsa, oradan çabucak düşer.

Rızık Üzerine

Lato
Rızkına (aşırı) ihtimam göstermen, seni Hak'tan uzaklaştırır.

Halk Üzerine

Lato
Halkla ünsiyet etmek (insanlara bel bağlamak) müflisliktir.

NotebookLM

Zü'n-Nûn'un Miracı: Üç Basamak

Step 1: **Muhabbet (Aşk):** İlk basamak, sevgidir.

Step 2: **İlim (Marifet):** Sevgi, hakiki bilgiye götürür.

Step 3: **Korku/Heybet:** Bilgi arttıkça, Yaratıcı'nın azameti karşısında duyulan saygı ve hiçlik hissi artar.

"Başımı bir nebinin ayağı altında gördüm. Veliliğin sonu, nebiliğin başlangıcıdır."

NotebookLM

İsmi Azam ve Nihai Tercih

Rüya: Rüyasında Hak Teala sorar: “Neden dünyayı ve nimetleri reddettin?”
Cevap: Zü’n-Nûn cevap verir: “Ben altın veya mücevher değil, onların Sahibini istedim.”

Herkes ‘Aziz’ olanı (altını) aldı, o ise ‘En Aziz’ olanı (Yaratıcıyı) seçti.

NotebookLM

Kıssadan Hisse

- Gerçek güç, kendi acziyetini bilmektedir.
- Gerçek zenginlik, elindeki mücevherde değil, kalbindeki hakikattedir.
- Dünya saltanatı (Kayser bile olsa), İlahi İrade karşısında çaresizdir.

Lato
Kaynak: Feridüddin Attar, Tezkiretü'l-Evliya.

NotebookLM